

INDUSTRIHISTORIEN LANGS SAGELVA

Informasjon til lærere på 8. trinn

Kontaktpersoner

DKS: Trude Bjerkeseth, tlf. 66 93 81 34/909 95 726, trubjer@skedsmo.kommune.no

Museene i Akershus (MiA): Museumslektor Anne Gustafson, tlf. 934 62 080

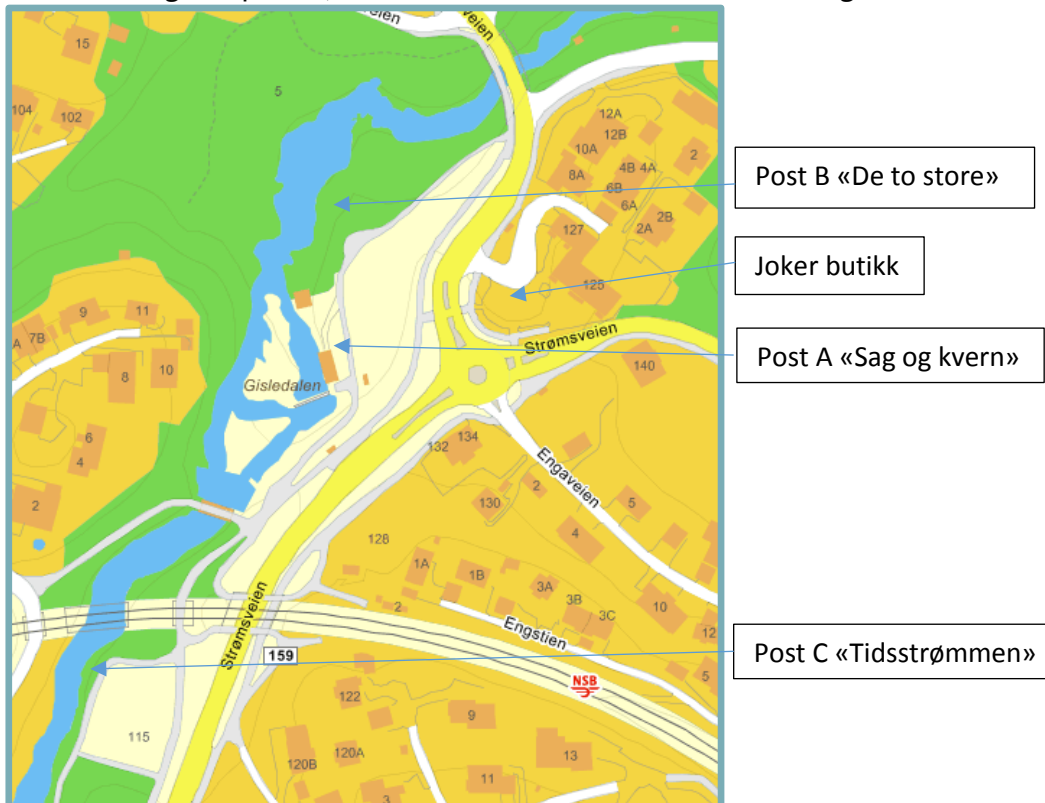
Busstransport: Veteranbussklubben v/ Olav Skulbørstad, tlf. 900 34 811/900 29 350

Mål for besøket

Å gi elever innsikt i hvordan industrien på Strømmen vokste frem fra 1300-tallet. Gjennom ulike aktiviteter vil elevene få en forståelse av hvordan den industrielle revolusjon endret samfunnet, landskapet og teknologien.

Praktisk informasjon

Besøket er bygget opp rundt tre poster og elevene må være inndelt i tre undergrupper på forhånd. Elevene må være klare nede ved saga i Sagdalen til oppstarttidspunkt, og være kledd etter været. Det er ikke lagt inn pauser, men det vil være et mobilt toalett ved saga.

Formidlerne dere møter kommer fra venneforeningen Sagelvas venner og Museene i Akershus (MiA). Lærerne har hovedansvaret for elevene. **Hver av de tre undergruppene skal følges av en lærer til enhver tid, spesielt mellom postene.** Læreren har ansvar for å holde ro og orden under hele opplegget.

Forslag til for- og etterarbeid

Elevene bør kjenne begrepene *industri* og *den første og andre industrielle revolusjon* før besøket. Vi anbefaler at lærer bruker heftet «Industrihistorien langs Sagelva» som beskriver den industrielle revolusjon i et lokalt perspektiv. Museet har også utarbeidet flere forslag til for- og etterarbeidsoppgaver, som dekker fagene naturfag, samfunnsfag, engelsk og norsk. Heftet, forslag til for- og etterarbeid og link til en film om Strømmens Værksted fra 1954 ligger tilgjengelig på ksys: <http://skedsmo.ksys.no/produksjon/9694>

Beskrivelse av postene

Post A: «Sag og kvern», tid: 35 min

Sted: Ved saga og kverna.

Mål: Å gi elevene innblikk i Sagelvas historie og dens viktige funksjon i utviklingen av industrien på Strømmen, samt hvordan teknologien bak en sag og en kvern fungerer.

Aktivitet: I regi av Sagelvas venner får elevene demonstrert en modell av en oppgangssag fra 1700-tallet og en kvern, samt at de får en innføring i elvas historie. Det gjennomføres muntlig quiz inne i kverna. På denne posten blir gruppen delt i tre undergrupper som fordeler seg i området nede ved saga og kverna.

Post B: «De to store», tid: 35 min

Sted: Litt nedenfor kverna.

Mål: Å gi elevene innblikk i hvordan det var å jobbe på Strømmens Værksted og Strømmen Trævarefabrik, med fokus på arbeidshverdagen til industriarbeideren på 1950-tallet.

Aktiviteter:

1. «**Industriarbeideren**» forteller om arbeidshverdagen på 1950-tallet.
2. **Strømmen Trævarefabrik:** «Industriarbeiderne» - hvem var de og hva måtte de kunne? Dialog og prøving av verktøy.
3. **Strømmens Værksted:** «Verneutstyr før og nå» - hva slags verneutstyr hadde en arbeider på 1950-tallet sammenlignet med nå i moderne tid? Elevene kler opp to elever i hhv. utstyr fra 1950-tallet og 2015.

Post C: «Tidsstrømmen», tid: 35 min

Sted: Langs elven rett ovenfor jernbanebrua, på østsiden av elva.

Mål: Å gi elevene et konkret oversiktsbilde over hvordan industrien har utviklet seg over tid, fra bondesamfunnet på 1300-tallet til den tidlige industrialiseringen og de store industriene på Strømmen, helt opp til nåtid og Strømmen Storsenter som dominerer tettstedet.

Aktivitet: Elevene blir på stedet delt i fem grupper som får utdelt laminerte kort med hhv. ulike relevante årstall, begivenheter, fabrikker/industrier, teknologi/produkter eller folketall. Disse skal de henge opp på en lang klessnor som henges mellom trær. Innad i gruppene må de diskutere seg frem til riktig rekkefølge på kortene, i relasjon til hva de andre gruppene henger opp. På slutten vil de ha laget en tidslinje over industrihistorien på Strømmen. Her er det en fordel å ha noe forkunnskap.

Evaluering

Lærerne bes fylle ut et kort skriftlig evalueringsskjema i løpet av opplegget.

Dagsplan

Klokkeslett		Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3
Pulje 1	Pulje 2			
08.45-08.55	11.40-11.50	Elevene ønskes velkommen. Info om det praktiske programmet gis. Elevene må på forhånd være delt inn i tre grupper.		
08.55-09.00	11.50-11.55	Forflytning til poster		
09.00-09.35	11.55-12.30	A: Sag og kvern	B: De to store	C: Tidsstrømmen
09.35-09.40	12.30-12.35	Bytte av poster		
09.40-10.15	12.35-13.10	C: Tidsstrømmen	A: Sag og kvern	B: De to store
10.15-10.20	13.10-13.15	Bytte av poster		
10.20-10.55	13.15-13.50	B: De to store	C: Tidsstrømmen	A: Sag og kvern
10.55-11.05	13.50-14.00	Felles oppsummering og evaluering ved saga		

Lunsj for DKS-formidlerne kl. 11.05 – 11.35.

Transport/oppmøte

Elever fra Kjeller, Sten-Tærud, Tæruddalen, GOKS og Asak blir fraktet med buss. Elevene fra Bråtejordet, Stav og Kjellervolla går eller sykler. Elevene fra Voksenopplæringen møter direkte i Sagdalen, men blir fraktet med buss tilbake til skolen.

Ankomststed: Joker Sagdalen

Dag og dato	Skole	Avreise	Oppmøte	Retur	Kommentar
Man 29.05 Pulje 1	Kjeller (54)	Kl. 08.25	Kl. 08.40	Kl. 11.15	To busser henter elever fra Kjeller. De samme bussene henter elevene fra Sten-Tærud kl. 11.00, før de frakter elevene fra Kjeller og voksenopplæringen tilbake til skolen. Til slutt retur av elevene fra Sten-Tærud.
	Voksenoppl. (24)	Møter direkte	Kl. 08.40	Kl. 11.15	
Man 29.05 Pulje 2	Sten-Tærud (59)	Kl. 11.00	Kl. 11.15 (lunsj til kl. 11.35)	Kl. 14.05	
Tirs 30.05 Pulje 1	Tæruddalen (76)	Kl. 08.25	Kl. 08.40	Kl. 11.15	To busser henter tre klasser fra Tæruddalen kl. 08.25. De samme bussene henter de tre andre klassene kl. 11.00, før de returnerer de tre første tilbake til skolen. Til slutt retur av de tre siste klassene.
Tirs 30.05 Pulje 2	Tæruddalen (76)	Kl. 11.00	Kl. 11.15 (lunsj til kl. 11.35)	Kl. 14.05	
Tors 01.06 Pulje 1	Bråtejordet (56)	Går/sykler	Kl. 08.40	Går/sykler kl. 11.10	Elevene går eller sykler til og fra.
Tors 01.06 Pulje 2	GOKS (29)	Kl. 11.25	Kl. 11.35	Kl. 14.05	Elevene fra GOKS kjøres med buss. Elevene fra Stav går eller sykler.
	Stav (59)	Går/sykler	Kl. 11.35	Går/sykler kl. 14.05	
Fre 02.06 Pulje 1	Bråtejordet (85)	Går/sykler	Kl. 08.40	Går/sykler kl. 11.10	Elevene går eller sykler til og fra.
Fre 02.06 Pulje 2	Asak (28)	Kl. 11.15	Kl. 11.35	Kl. 14.05	Elevene fra Asak kjøres med buss. Elevene fra Stav går eller sykler.
	Stav (58)	Går/sykler	Kl. 11.35	Går/sykler kl. 14.05	
Tirs 06.06 Pulje 1	Kjellervolla (80)	Sykler	Kl. 08.40	Sykler kl. 11.10	Elevene går eller sykler til og fra.
Tirs 06.06 Pulje 2	Kjellervolla (53) Frydenlund (16)	Går/sykler	Kl. 11.35	Går/sykler kl. 14.05	

Elevene i pulje 2 mandag 29.05 (Sten-Tærud) og tirsdag 30.05 (Tæruddalen) vil pga. logistikken med busstransporten få noe ventetid i Sagdalen før tilbudet starter. Vi oppfordrer til at denne tiden brukes til å spise lunsj.

Relevante læreplanmål fra samfunnsfaget etter 10. trinn

Læreplanmålene er spesielt relevante for aktivitetene i Sagdalen, men også for for- og etterarbeidet. Målene vil bli dekket i varierende grad.

Utforskeren

Eleven skal kunne:

- reflektere over samfunnsfaglege spørsmål ved hjelp av informasjon frå ulike digitale og papirbaserte kjelder og diskutere formål og relevans til kjeldene

Historie

Eleven skal kunne:

- presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800-talet og første halvdel av 1900-talet og beskrive korleis dei peikar fram mot samfunnet i dag
- gjere greie for framveksten av velferdsstaten og beskrive trekk ved Noreg i dag
- gjere greie for teknologiske og samfunnsmessige endringar som følgje av den industrielle revolusjonen

Geografi

Eleven skal kunne:

- utforske, beskrive og forklare natur- og kulturlandskapet i lokalsamfunnet

Oppdatert 18.05.17

MiA Museumsfabrikken Strømmen